

IX.

Kort Beretning

om

Horn = Erh

og

en Deel figureret Sølv,

funden

i een af Gruberne ved Kongsbjerg.

af

J. Hiort.

Quintus, 1812

no

1812 = 11700

ea

1812 = 11700

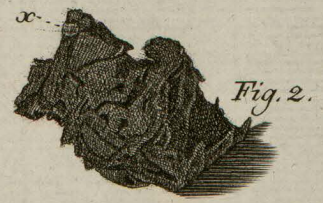
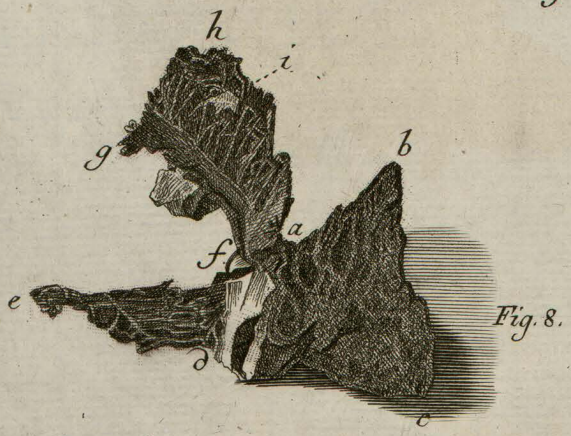
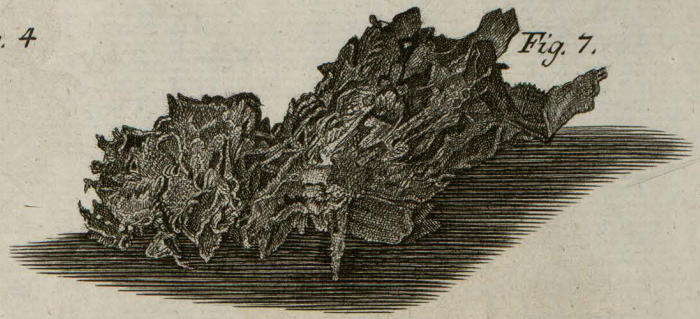
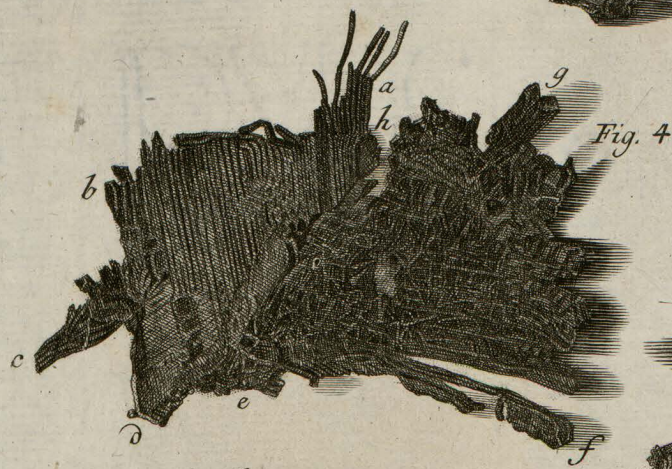
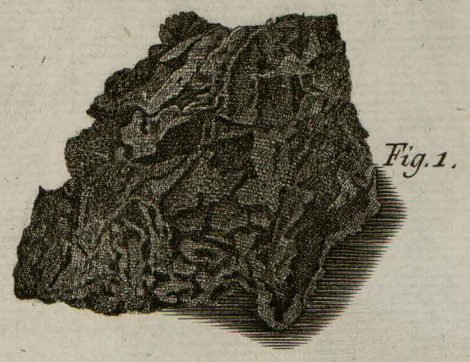
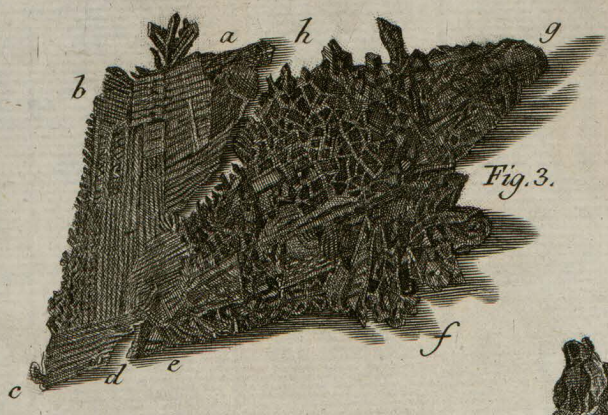
no

1812 = 11700

no


1812 = 11700





Z. Gran del.

Fridrich sc.



Udi det søndre Skærp ved Gamle Lovisæ Grube, i andet Reveer, blev i Aaret 1771, den 3die Bergmaanedes 4de Uge og 4de Schicht, blant andet dreven en Strosse til Vest, omtrent sex Lagter ned fra Dagen, hvori et Drushull aabnede sig i Gangen, af 6 Tommers Vidde og 16 til 18 Tommers Længde. Derudi fandtes:

1. En sort Mulm, der, for sig prøberet, holdt 3 à 4 Lod Sølv pr. Centner, men var tillige fuld af en Hoben fine Solvpartikler. Blant Mulmen laae desuden

2. En Stuffle-Horn-Erz (*Minera argenti cornea*. *Argentum acido salis solutum & mineralisatum*, vid. *Cronstedts Mineral*. S. 177.), som findes i sin Størrelse aftegnet paa hofsøiede Tabelle Fig. 1. Paa den Side, som paa Tegningen vender op ad, ligger gediegen hvidt Sølv paa selve derbe Horn-Erzen; men paa den anden Side, der er noget hult, er Horn-Erzen drusig, og besat med nogle faa Kvarts-Krystaller af brunnagtig Farve. Horn-Erzen er deels derb, deels cubisk-kristallinisk, af graaeagtig i det Bruune noget henfaldende Farve; den lader sig med Kniv skære; med Eggen af samme indtrykker den Spor, ligesom i Bøx, og bliver Spaanen deraf heel, samt halv glennemsigtig. I Snittet er den meere hvidagtig, og nærmer sig meere til Hornets Farve, end naar den har ligget en Dags Tid, da den bliver mørkere.

3. En mindre Stueffte Horn-Erz, der vises i Fig. 2, er af meere derb og kantet Sammensætning. Ved denne har jeg mærket den Omstændighed, at, da jeg nogle Gange haver skaaet Spaaner der af paa eet og samme Sted, er jeg endelig bleven vaer en hvid og blank Solospire under Kniven; hvoraf sees, at Solvet x er omgivet med Horn-Erz. I øvrigt gielder om denne, hvad oven for ved den forrige ommeldt er.

4. En Deel gediegen bladigt Sølv uden vedhængende Steen, af større og mindre Stykker; deraf har jeg ladet tvende i sin Størrelse aftegne Fig. 3 & 4.

Det første (Fig. 3.) er til den ene Side a b c d af nogenledes dendritisk Figur; men til den anden e f g h bestaaer det af tresidige Kristaller, hvis Spidse vender op ad; Stykket er ved b c noget tyndt, men tiltager i Tykkelse til f g, saa at Kristallerne bestaaer af kantede Klumper.

Det andet (Fig. 4) har næsten samme Figur som det første (Fig. 3), alene med den Forskiel, at ved a b c d er det meere sribet, ligesom om nogle smalle lange Kristaller vare sammenhæftede ved Siden af hinanden. Derimod er dette mærkeligt ved begge, at hvor de paa den ene Side ere af sribet og dendritisk Figur (a b c d), findes paa anden eller modsatte Side tresidige Kristaller, og vice versa.

5. En Deel Stykker af derb krystalliseret gediegen Sølv, ligesledes løse, uden vedhængende Steen, liggende i den sorte Mulm; deraf er et Stykke efter sin Størrelse aftegnet Fig. 5 paa den ene, og Fig. 6 paa den anden Side.

6. En

6. En Deel Stykker, bestaaende af tyndt bladigt Sølv, hvis Blade ere i hinanden meget uregulair sammenhængende, see Fig. 7. Paa disse tynde smaae Blade sidde deels smaae tresidige, deels prismatiske og pyramidalske Sølv-Krystaller. Nogle af disse Blade, som dog paa Tegningen ei ere tilsyne, ere ordentlig sexkantede, som om de vare aflippede.

7. Endelig fik man af Siderne paa dette Drushull en Deel Stykker bladigt Triangel-Sølv, (saaledes kalde vore Bergmænd de tresidige Sølv-Krystaller), fast siddende ved Gangsteenen, see Fig. 8. Her sees paa Gangsteenen $a b c d$ bladigt Sølv $d e f$ og $f g h a$. Paa Bladet $f g h a$ viser Figuren en Afdeeling efter Længden, som paa den ene Kant er ganske blank og glat, paa den anden derimod ere andre Afdeelingen ved Overlinier, hvorimellem Trianglerne eller Krystallerne sidde ved hinanden. Og da ved samme endnu sidder et lidet Stykke hvidt Spath i , som, naar det med en Kniv forsigtig aftages, viser den modsatte og passende Figur efter Sølv-Krystallerne; end videre: jeg har fundet Spath-Stykker i samme Gang af en sribet Figur, ligesom giennemsaveede, der signer Bladsølvet Fig. 4. $a b c d$: Saa er det troeligt, at disse Sølvplader have per impressionem faaet deres Figur, og ikke per Christallisationem.

Ved at betragte Bergets Besskaffenhed, hvori Horn-Erzen med øvrige Stuffer var funden, saaes, at der fra Dagen fulgde med Fall-Baandet (*) en døv leeragtig Steenart, imellem hvilken

§ 12

og

(*) Fall-Baand kaldes her nogle jernhaltige, i en vis Mægtighed, meer eller mindre, i Nord og Syd strygende Steenarter, i hvis Overflaarende de i Øst og Vest strygende Spath-Gange forædles; og vise disse Fall-Baand sig altid i Dagen med en rød Vittring.

og Fall-Baandet, ved Gangens Overstierende, Drushullet aabnede sig; men da Drushullet var borttaget, ophørde den dove leeragtige Steen, og forandrede sig derunder til ædel Klippe, men hvormed ogsaa ovenmeldte Horn-Erz samt figurerede Solvstuffer ophørde.

Skærpet, hvori denne saaielden forekommende Horn-Erz først blev funden, har i Aar, 1773, ved Hans Høifyrstelige Durchlauchtigheds, Prinds Carls af Hessen høie Nærværelse og Befaring udi samme, faaet Navn af Gruben Prinds Carl af Hessen.

